

5. Eukarya

- princip vnitřní paměti, jádro

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Principy vnitřní paměti

Studuje obor genetika - nauka o dědičnosti, genech a proměnlivosti organismů

Klasická genetika - výzkum v oblasti chromozomální teorie a jejích metod (J.G. Mendel)

Molekulární genetika - studium struktury, funkcí a variability nukleových kyselin

Evoluční genetika - sleduje výskyt jednotlivých alel v populaci a jeho změny

resp. zjistit jejich schopnosti reagovat určitým způsobem na určité podmínky

1. dostatečná stabilita (možnost oprav, inertnost)
2. možnost převedení informace do konkrétních vlastností (DNA $\rightarrow$ RNA $\rightarrow$ bílkoviny)
3. schopnost zdvojení tak, aby dceřiné buňky dostaly stejnou informaci (DNA $\rightarrow$ DNA)
4. možnost reagovat na určité podmínky v průběhu ontogeneze (genové regulace)

narozdíl od zajištění stability je nutná
možnost

variability

(kombinace a rekombinace vloh – 3. zákon
J.G. Mendel)

Jádro – nucleus, karyon

Funkce: obecně řídicí, regulační a syntetická

- uchování genetické informace
- předávání informací do buňky, realizace vlastností
– transkripce a translace RNA

→ chromatin euchromatin
heterochromatin

(DNA; histony, aminokyseliny)

→ chromozomy – transportní forma chromatinu
(kondenzovaný chromatin)

Stavba

Jadérko – nucleolus

fragmentace,

splývání;

obsahuje: RNA, bílkoviny

funkce: tvorba preribozomů

jaderný matrix – karyoplazma

jaderné ribozomy

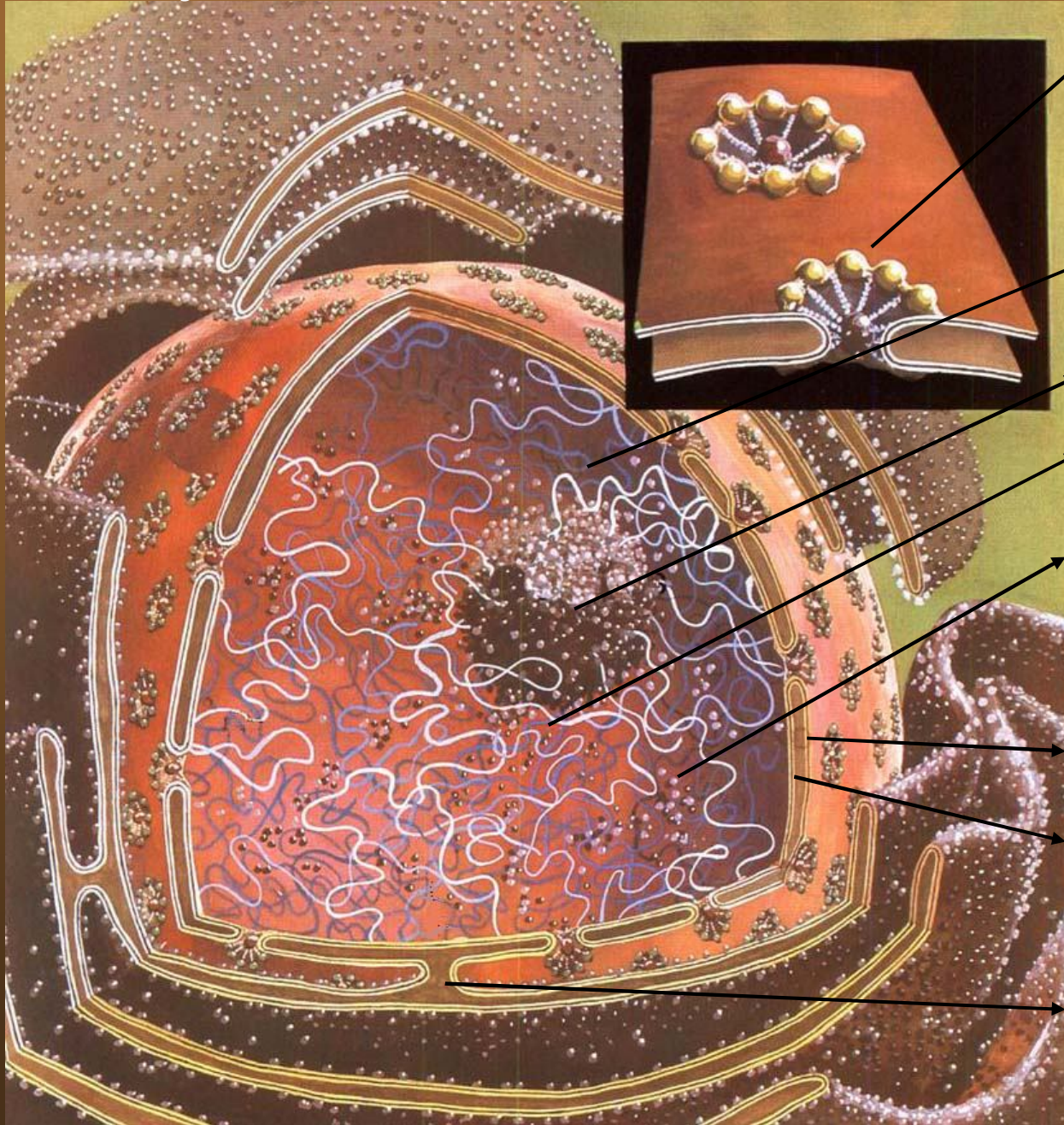
DNA - chromatin

jaderná membrána - karyolemma

dvojitá membrána, (pórový komplex)

perinukleární prostor → enchylema ER → CPM

Stavba jádra:

pórový komplex –
anulární granule

karyoplasma

jadérko

chromatin

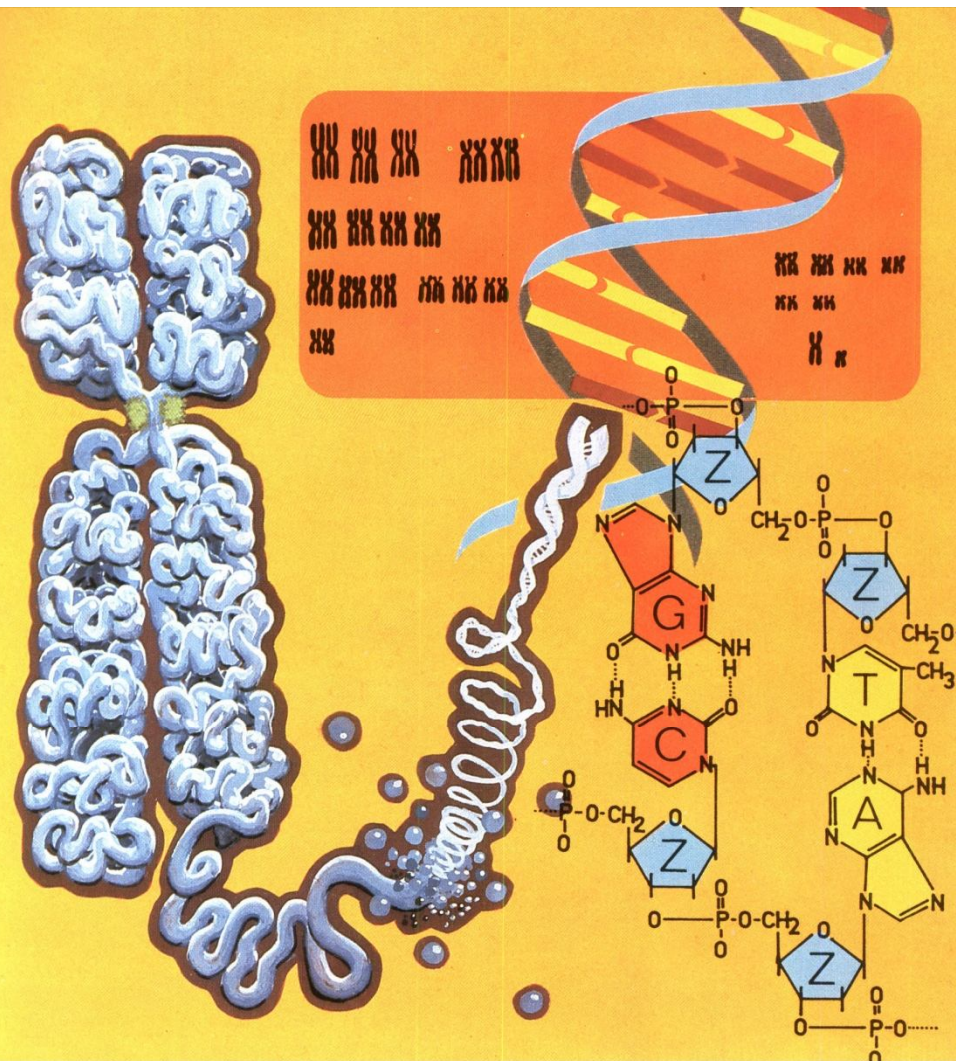
ribozomy

dvojitá membrána

perinukleární

prostor

napojení na
enchylemu ER

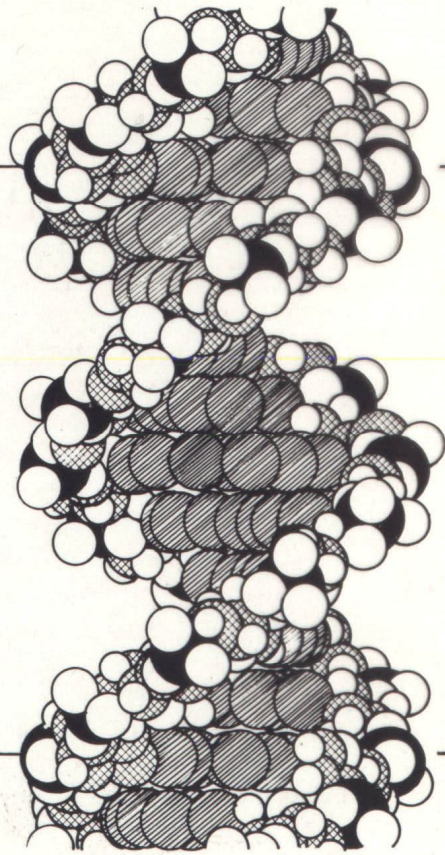
chromozóm - chromatin, centromera, euchromatin, chromomery,
 heterochromatin (kontrola syntéz)
 karyotyp - 22 párů homologických chromozomů + 2 chromozomy
 nehomologní (X; Y); $2n = 46$ (člověk)
 DNA - dvoušroubovice + bílkoviny - histony, protaminy
 komplementární organické báze (T-A; G-C);
 purinové - adenin, guanin
 pyrimidinové - cytosin, thymin
 deoxyribóza (Z); zbytky kys. fosforečné

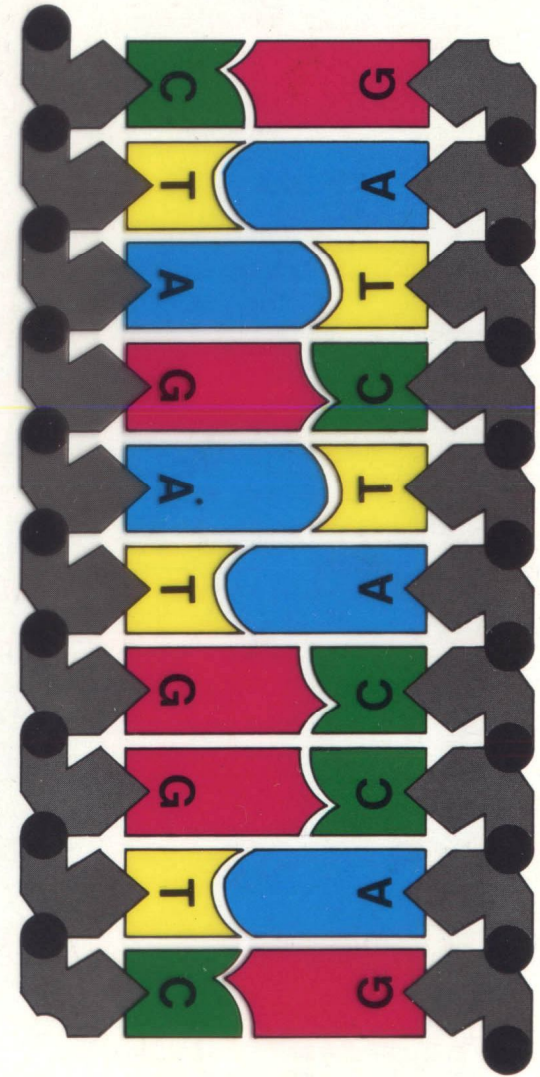

Escherichia coli-DNA

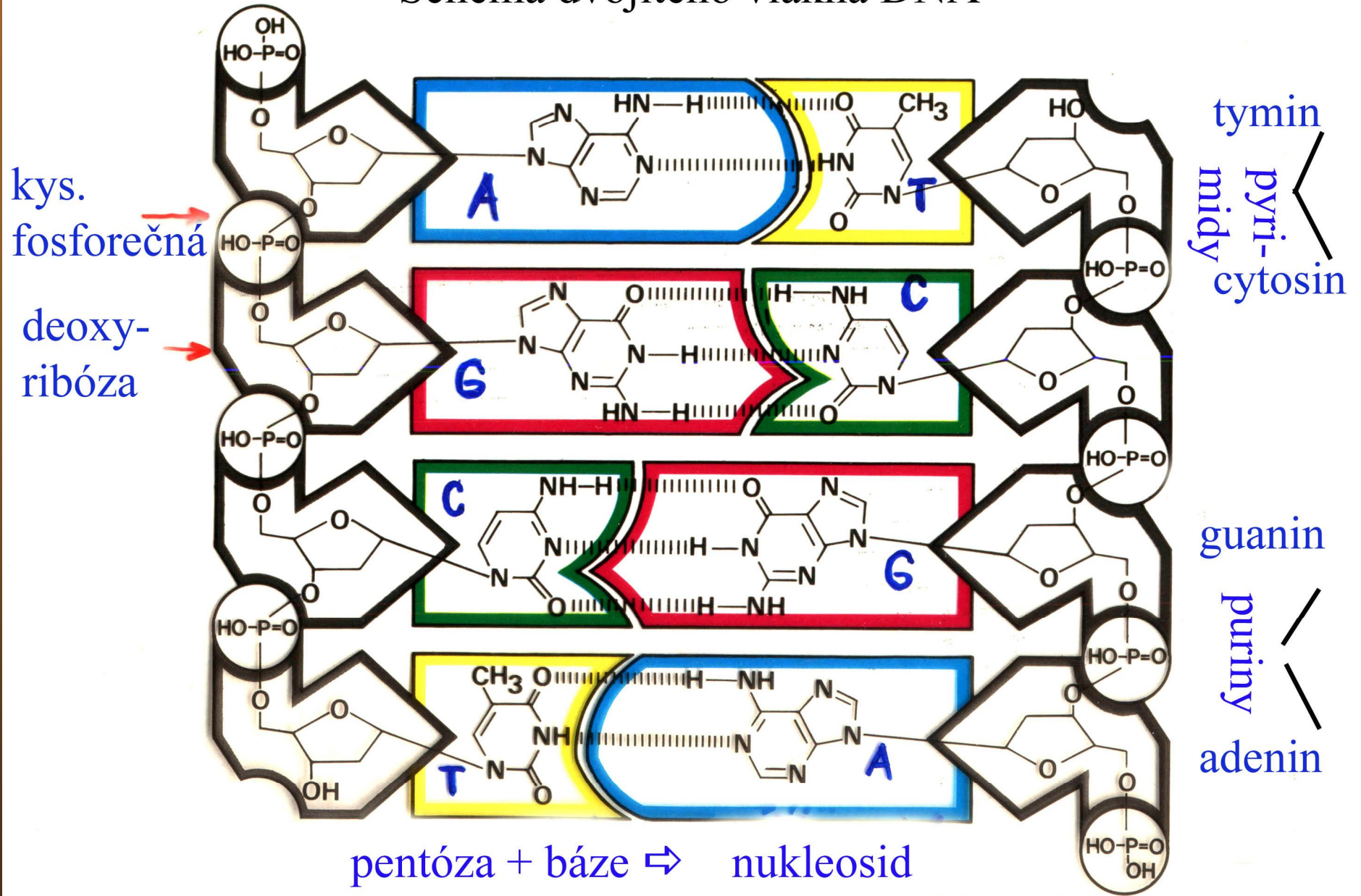
3,46 nm

1,8 nm

Schéma dvojitého vlákna DNA

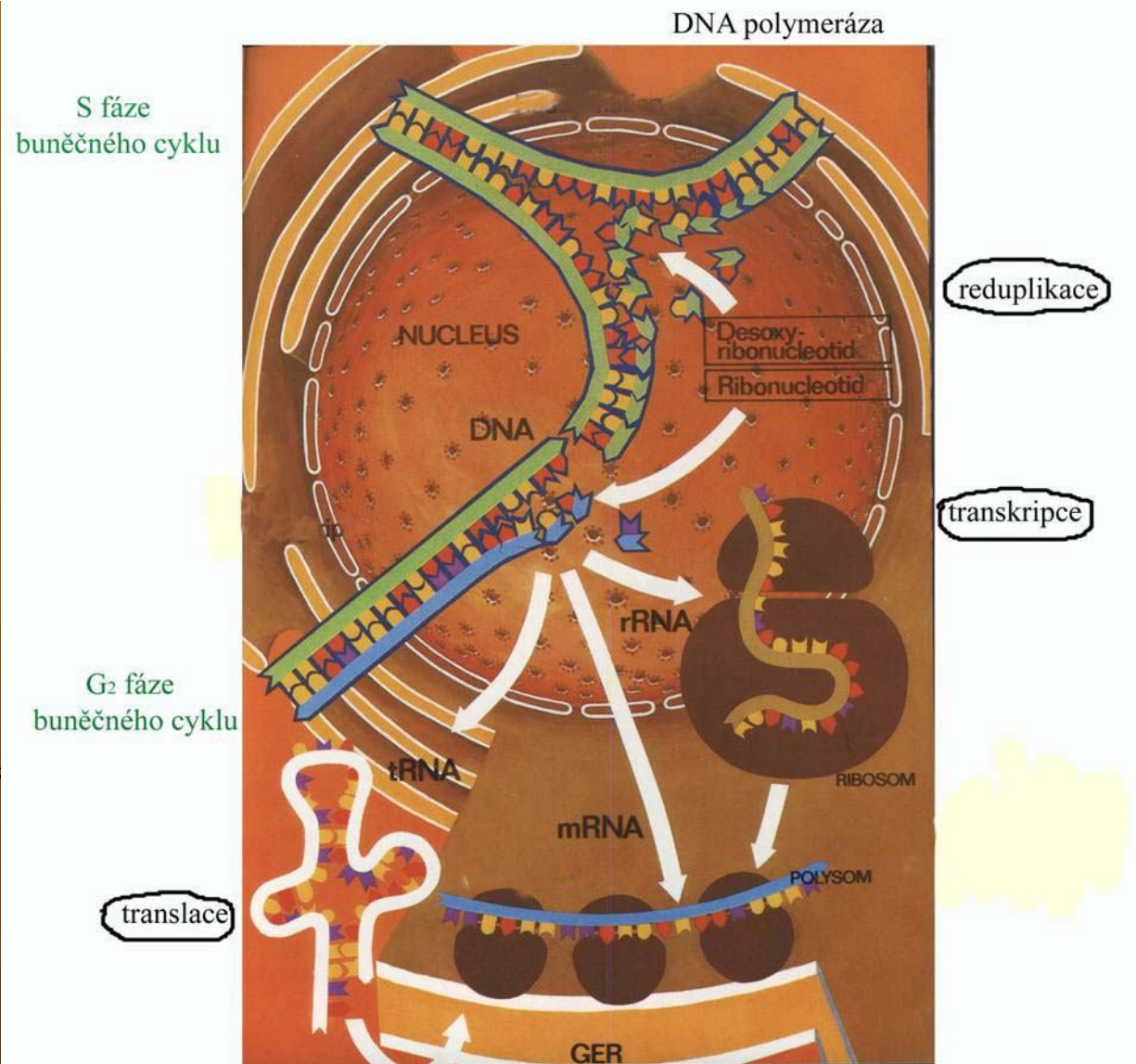
pentóza + báze $\Rightarrow$ nukleosid

pentóza + báze + H_3PO_4 $\Rightarrow$ nukleotid

Vznik aminokyselin:

		Druhý nukleotid					
		U	C	A	G		
První nukleotid	U	Phenylalanin	Serin	Tyrosin	Cystein	U	Třetí nukleotid
		Leucin		ochre Termination amber	opal	C	
	C	Leucin	Prolin	Histidin	Arginin	A	
				Glutamin		G	
		Isoleucin		Threonin		Asparagin	
	A	Methionin	Threonin	Lysin	Arginin	C	
		Valin		Alanin	Asparaginsäure	Glycin	
	Glutaminsäure		G				

Na všech úsecích je proces realizace genové informace řízen - **akcelerován, pozastaven, blokován** (zabalení genových rodin)

reduplikace (replikace): DNA $\rightarrow$ DNA, /exony (informační úseky) + introny („hluché“, repetitivní úseky)/transkripce – I, II, III polymerázami: DNA $\rightarrow$ rRNA, mRNA, tRNA
 maturace RNA – vystřížení intronů restrikcími endonukleázami a spojení ligázami
 translace: RNA $\rightarrow$ polypeptidy, posttranslační úpravy a kontrola v enchylemě ER

